

PLAN WYNIKOWY – KLASA 7

MATERIAŁ	WYMAGANIA W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ (*wymagania z podstawy programowej dotyczącej klas 4–6) Uczeń:	WYMAGANIA SZCZEGÓLOWE Uczeń:	
U ŹRÓDEŁ			
My – spadkobiercy			
<p>PODRĘCZNIK <i>U źródeł</i>, s. 7 Agnieszka Suchowierska <i>Piękna Helena i początki</i>, s. 8</p> <p>Hezjod <i>Narodziny bogów (Theogonia)</i> (fragm.), s. 11; Nikos Chadzini- kolau <i>Bogowie i ludzie</i>, s. 14</p> <p><i>Słowiańskie bogi</i> (na podst. książki Tadeusza Linknera), s. 17</p> <p>Jan Kochanowski *** [Czego chcesz od nas, Panie...], s. 21</p> <p>William Blake <i>Stworzenie świata</i>, s. 24</p> <p>Katarzyna Marciniak</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: liryka; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia gatunki liryki, w tym: pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitety, porównanie, przenośnię, pytanie retoryczne oraz określa ich funkcję – I.1.4* • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.1.4 • omawia funkcję elementów konstrukcyjnych utworów, w tym podtytułu – I.1.5* • charakteryzuje podmiot liryczny i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12* • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12 • wskazuje i omawia wątek główny – I.1.13* 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykłady wpływu kultury śródziemnomorskiej na kulturę europejską • zna wyobrażenie Prasłowian na temat powstania świata • identyfikuje postaci bogów słowiańskich • porównuje greckie i prasłowiańskie wyobrażenie o powstaniu świata • charakteryzuje podmiot liryczny • zna pojęcia: <i>liryka, podmiot liryczny, hymn, pytanie retoryczne, wiersz sylabiczny, pieśń, hymn</i> • analizuje budowę wiersza sylabicznego • określa cechy pieśni • opisuje obraz poetycki • przyporządkowuje utwór do gatunku literackiego • określa postawę podmiotu lirycznego • opisuje adresata lirycznego • porównuje postaci, wykorzystując podane słownictwo • rozpoznaje wątek zbrodni i kary • rozpoznaje wiersz wolny • dokonuje interpretacji głosowej • określa funkcję epitetów, porównań i przenośni w tekście • omawia funkcję podtytułu • wyjaśnia związek mitu z historycznym faktem • rozpoznaje typowy dla baśni początek utworu • odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji utworu • odczytuje różne teksty kultury (tekst popularnonaukowy, mapę, monetę) • rozumie tekst popularnonaukowy
Katarzyna Marciniak	I. Kształcenie literackie	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje – I.2.1* • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę wypowiedzi lirycznej • odpowiada na pytania do tekstu

<p><i>Dobroczynca ludzkości</i>, s. 30</p>	<p>i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieła sztuki (obraz) I.2.3 • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury – I.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opisy obrazu • omawia cechy wiersza wolnego • porównuje fragment Biblii z wierszem
<p><i>Stworzenie człowieka</i> (fragm. Księgi Rodzaju), s. 34</p> <p>Michał Anioł <i>Stworzenie Adama</i>, fresk z kaplicy Sykstyńskiej, XVI w., s. 34</p> <p>Roman Brandstaetter, <i>Stworzenie człowieka</i>, s. 35</p> <p>Norman Davies <i>Legenda o Europie</i>, s. 40</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, kolokwializmy) – II.2.1 • zna sposoby wzbogacania słownictwa – II.2.3 • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozpoznaje wyrazy wieloznaczne; rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje przekład tekstu z jego parafrazą • dochodzi etymologii imion bogów słowiańskich • rozróżnia znaczenie dosłowne i przenośne wyrazów w wypowiedzi • wyjaśnia metaforyczne znaczenie wyrazów w związku frazeologicznym i powiedzeniach • zna związki frazeologiczne z wyrazem <i>źródło</i> • stosuje podane związki frazeologiczne w opisie postępowania i postawy Prometeusza • zna źródła frazeologizmów, np. mitologia, Biblia, literatura, historia • rozpoznaje frazeologizmy pochodzenia mitologicznego, biblijnego • wyjaśnia znaczenia związków frazeologicznych • poprawia błędy językowe we frazeologizmach • stosuje frazeologizmy • przypisuje słowom ich znaczenie • analizuje język wypowiedzi podmiotu lirycznego • rozpoznaje język polski w grupie języków prasłowiańskich
<p>Czesław Miłosz <i>Z okna</i>, s. 44</p> <p>Opis obrazu. Wyrażanie opinii – William Blake</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: <i>głoska, litera, sylaba</i> – II.3.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: <i>fonetyka</i> • zna pojęcia: <i>głoska, samogłoska, spółgłoska, sylaba, litera</i> • rozumie funkcję litery <i>i</i> w wyrazie
<p><i>Stworzenie świata</i>, s. 24</p> <p>Szkoła pisania. Notatka, s. 45</p> <p>Skarbiec języka. Pochodzenie frazeologiz-</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi – III.1.2 • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny; rozumie role akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi – III.1.3* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej tekstu – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy tekst na podany temat • redaguje opowiadanie z mottem w formie związku frazeologicznego lub powiedzenia • redaguje wypowiedź uzasadniającą • odróżnia twierdzenia od argumentów • opisuje nastroj utworu z wykorzystaniem podanego słownictwa • gromadzi informacje do opisu obrazu • redaguje tekst na komputerze, wprowadzając zmiany edytorskie

<p>mów, s. 36</p> <p>Fonetyka. Przypomnienie podstawowych pojęć, s. 28</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p> <p>IV. Samokształcenie</p>	<p>i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze) – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* • formułuje pytania do tekstu – III.2.3 • redaguje notatki – III.2.4* • opowiada o przeczytanym tekście – III.2.5* <ul style="list-style-type: none"> • rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich korzysta z informacji – IV.1 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada treść mitu o początkach świata, korzystając z podanego schematu • dokonuje swobodnej przeróbki tekstu mitologicznego • prezentuje panteon słowiański (w dowolnej formie) • redaguje opowiadanie o powstaniu świata • formułuje pytania na temat obrazu • redaguje opis obrazu, korzystając z podanego słownictwa • redaguje własną opinię na temat dzieła sztuki i ją uzasadnia • wyjaśnia powstanie człowieka wg mitologii greckiej • rozumie znaczenie wyrazu <i>prometeizm</i> • odnosi do współczesności postawę Prometeusza • redaguje plan wydarzeń • tworzy notatki słowne lub słowno-graficzne • uzupełnia tekst notatki <ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie i pochodzenie swojego imienia, wykorzystując informacje ze słownika wyrazów obcych lub innych źródeł • określa okoliczności stosowania łacińskich powiedzeń i cytatów
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 • rozpoznaje czytany utwór jako mit – I.1.3* • charakteryzuje podmiot liryczny – I.1.9* • zna i rozpoznaje w tekście literackim pytanie retoryczne – I.1.4* • rozpoznaje rodzaje literackie: liryka; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozróżnia gatunki liryki, w tym: pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • rozpoznaje w tekście literackim: symbol – I.1.4 • rozpoznaje czytany utwór jako hymn – I.1.3* • rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie – I.1.6* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie, oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* • rozumie pojęcia: <i>głoska, litera, sylaba</i> – II.3.5* 		

		<ul style="list-style-type: none"> dokonyuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów – III.2.4 tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* redaguje notatki – III.1.4* 	
Śladami cywilizacji			
<p>PODRĘCZNIK Pojęcie cywilizacji na podstawie artykułu Colina Renfrew <i>Powstanie cywilizacji</i>, s. 47</p> <p>Fryderyk Zawielski <i>Czas i kalendarz</i>, s. 53</p> <p>Platon <i>Pismo i pamięć</i>, s. 58</p> <p>Agnieszka Suchowierska <i>Na wycieczce w dawnych Tebach</i>, s. 60; <i>Jak powstały Teby</i> – komiks, s. 61</p> <p>Bolesław Prus <i>Faraon</i> (fragm.), s. 65</p> <p><i>Wieża Babel</i> (fragm. Księgi Rodzaju), s. 73</p> <p>Skarbiec języka.</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p> <p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p> <p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach – I.1.2* rozpoznaje czytany utwór jako legendę, mit – I.1.3* zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* określa w poznanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy, filozoficzny – I.1.11 wyszukuje w teście potrzebne informacje – I.2.1 interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie – II.1.1 rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi – II.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje plan wypowiedzi wymienia elementy prawdziwe, prawdopodobne, fantastyczne w tekście opowiadania i komiksie rozpoznaje komizm języka omawia motyw powstania miast w różnych legendach opowiada o wydarzeniach fabuły określa temat rozmowy rozpoznaje cechy legendy i mitu w biblijnej opowieści odczytuje kontekst biblijny w interpretacji dzieła sztuki rozumie tekst naukowy porównuje hasła słownikowe z treścią tekstu naukowego rozumie treść hasła słownikowego i encyklopedycznego zna pojęcia: <i>kultura</i>, <i>kultura duchowa</i>, <i>kultura materialna</i> rozumie tekst popularnonaukowy uzupełnia notatkę informacjami z tekstu rozumie przeczytany tekst interpretuje obraz Pietera Bruegla <i>Wieża Babel</i> rozpoznaje uproszczenia grup spółgłoskowych rozpoznaje utratę dźwięczności na końcu wyrazu rozpoznaje upodobnienia pod względem dźwięczności: ubzdźwięcznienia (wsteczne, postępowe), udźwięcznienia (wsteczne) nazywa rodzaje upodobień artykułuje głoski nosowe ze względu na znaczenie wyrazów przyporządkowuje przysłowia do objaśnień tłumaczących ich sens metaforyczny

<p>Hasło encyklopedyczne i słownikowe, s. 49</p> <p>Skarbiec języka. Przysłowia. Rodzaje błędów frazeologicznych, s. 69</p> <p>Kultura wypowiedzi. Etykieta językowa. Szablon językowy, s. 51</p> <p>Szkoła pisania. Jak edytować tekst, s. 63</p> <p>Szkoła pisania. Opis i interpretacja obrazu – Pieter Bruegel <i>Wieża Babel</i>, s. 74</p> <p>Fonetyka. Podział głosek, s. 55</p> <p>Fonetyka. Rozbieżności między pisownią a wymową, s. 76</p>	języka		<ul style="list-style-type: none"> • podaje przysłowie pasujące do kontekstu
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • identyfikuje odbiorcę wypowiedzi – II.3.2* • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 	<ul style="list-style-type: none"> • określa adresata tekstu naukowego • rozumie pojęcia: <i>kultura języka, etykieta językowa, szablon językowy</i> • w roli określonych nadawców formułuje powitanie, prośbę, podziękowanie, przeprosiny, gratulacje z zachowaniem kultury języka i etykiety językowej • poprawia błędy językowe w związkach frazeologicznych
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych – II.4.3 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia błędy językowe
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź – III.1.3* • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia na określony temat, korzystając z podanego planu • rozmawia na temat współczesnych kalendarzy • wyraża swoją opinię na podany temat • podaje własne argumenty dowodzące słuszności lub podważające (kontrargumenty) tezę • uzasadnia podaną tezę • formułuje wniosek • uzasadnia własne zdanie na podany temat • określa funkcję przysłów w języku • wyjaśnia symboliczne znaczenie elementów dzieła sztuki
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan działań bohatera • redaguje notatkę na komputerze • uzupełnia tabelę informacjami z tekstu • streszcza biblijną opowieść
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3* • zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość – IV.6 • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 • rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologią informacyjną – IV.9 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne dla hasła słownikowego • formatuje tekst na komputerze ze zgodnie z zasadami edytorskimi • gromadzi materiały • wyraża swoją opinię na podany temat • konfrontuje swoją opinię z poglądem innych • komentuje wypowiedzi, odwołując się do źródła literackiego • rozważa słuszność twierdzeń
SPRAWDZANE	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny, kulturowy, filozoficzny – I.1.11 		

WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie – II.1.1 • rozumie rozbieżności między mową a pismem – II.1.1 • rozumie na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady – II.3.7* • rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 • wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych – II.4.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 		
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś” ma zaszczyt przedstawić „Osiem dni stworzenia”</i>, s. 79</p> <p>Stanisław Lem, <i>Jak ocalał świat</i>; grafiki Daniela Mroza, s. 80</p> <p>Tomasz Trojanowski <i>Ostatni Stroiciel Oktawonu</i>, s. 85 (lektura uzupełniająca)</p> <p>Bolesław</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim: neologizm – I.1.4 • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. społeczny – I.1.11 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje reakcje wywołane przez lekturę – własne i wirtualnego odbiorcy • określa nawiązania utworu do wątków biblijnych i uwzględnia je w interpretacji • odczytuje elementy humoru w tekście literackim • określa rodzaj narracji • przedstawia bohaterów literackich • porządkuje chronologicznie plan wydarzeń • charakteryzuje narratora • rozpoznaje neologizmy w utworze • przedstawia bohatera lirycznego na tle sytuacji lirycznej • komentuje wypowiedź bohatera lirycznego do „ty” lirycznego • interpretuje utwór poetycki wg dyspozycji • rozpoznaje kontekst literacki w utworze • omawia budowę dramatu • omawia problematykę utworu • identyfikuje bohatera • przedstawia etapy pracy bohatera do realizacji celu • przyporządkowuje rodzajom literackim ich wyznaczniki • podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego rodzaju literackiego • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców
	I. Kształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego

<p>Leśmian <i>Dusiolek</i>, s. 89</p> <p>Paweł Lekszycki <i>Sim city</i>, s. 91</p> <p>Stanisław Lem <i>Wierny robot</i> (fragm.), s. 92</p> <p>Kuba Sowiński <i>Stres w pracy – niepewność, zagrożenie, presja</i> (reprodukcja), XX w., s. 97</p> <p>Eoin Colfer <i>Artemis Fowl</i>, s. 98</p> <p>Jerzy Duda-Gracz <i>Babel 2</i> (reprodukcja), s. 102</p> <p>Fonetyka. Akcent, s. 103</p>	<p>literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<p>cytuje odpowiednie fragmenty tekstu popularnonaukowego – I.2.1</p> <ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • interpretuje dzieła sztuki (grafika) – I.2.3 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: artykuł i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 	<p>w opowiadaniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiadając na pytania, wyszukuje w utworze potrzebne informacje i porządkuje je • rozpoznaje intencję wypowiedzi narratora (prowokacja, przestroga) • określa problematykę dzieła • przyporządkowuje utwór do odpowiedniego rodzaju literackiego • dostrzega elementy deformacji rzeczywistości w różnych tekstach kultury • określa podobieństwo tematyki dzieła literackiego i dzieła sztuki • w interpretacji grafiki uwzględnia kontekst literacki • redaguje interpretację dzieła sztuki • podaje przykłady filmów, utworów literackich z opisem mitologicznego świata • tworzy hierarchię wartości • określa problematykę utworu • interpretuje plakat • określa różnice między tekstem popularnonaukowym a literackim • porównuje obrazy o tej samej tematyce wg dyspozycji • rozpoznaje karykaturalne cechy postaci na obrazie • rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie • rozpoznaje dzieła literackie po ich fragmencie • zna pojęcia: <i>liryka, epika, dramat, wiersz sylabiczny, wiersz wolny, pieśń; parafraza, przysłowie, neologizm, świat przedstawiony, narracja, podmiot liryczny, pytanie retoryczne, mit, hymn, frazeologizm</i>
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedziach – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sens utworu związkiem frazeologicznym • redaguje opowiadanie z użyciem frazeologizmów • odczytuje przenośne znaczenie wyrazu w tytule
	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: <i>akcent</i> – II.3.5* • rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta na głos, akcentując sylaby zgodnie z polskimi zasadami • podkreśla sylabę akcentowaną

	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje interpretację utworu poetyckiego • formułuje wnioski na podstawie tekstu popularnonaukowego i tekstu fabularnego • redaguje wypowiedź, interpretując przedstawioną na obrazie rzeczywistość • redaguje artykuł na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje, parafrazuje – III.2.2 • redaguje notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst sztuki z określoną intencją (humor), uwzględniając kontekst biblijny • redaguje kilkudzaniową notatkę na temat problematyki utworu • tworzy fragment dramatu, będący kontynuacją zdarzeń z udziałem bohaterów utworu • tworzy notatkę interpretacyjną o plakacie • redaguje hasło słownikowe
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalistycznych – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje definicję słownikową pojęcia z własną definicją • projektuje plakat na podany temat z określonym motywem • tworzy plan teledysku do utworu poetyckiego • projektuje inscenizację utworu
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 • rozpoznaje w tekście literackim: neologizm – I.1.4 • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą popularnonaukową i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu – II.1.7 		
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie; Antoine de Saint-Exupéry <i>Spotkanie z kupcem</i> (fragm. <i>Mały Księżę</i>), s. 107	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje – I.2.1 • rozumie pojęcia: <i>głoska, litera, sylaba, akcent</i>; zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów – II.3.5* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 		
Nasz projekt – gra planszowa,	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 		

s. 109	ŚLADAMI CYWILIZACJI – DOM		
Dom i jego przestrzenie			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Śladami cywilizacji – dom, s. 110</p> <p>Olga Tokarczuk <i>Czas domu</i>, s. 111</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty – I.1.11 	<ul style="list-style-type: none"> omawia archetyp domu wyjaśnia funkcję motywu biblijnego w utworze określa postawy bohaterów ocenia zachowanie postaci
<p>Jacek Podsiadło <i>Rozdziałik czwarty, w którym oglądamy domy sióstr Świniarskich</i>, s. 113</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia – I.2.11* 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o swoich doświadczeniach związanych z podanym tematem określa temat tekstu nadaje tytuł wyrażający główną myśl tekstu
<p>Zuzanna Orlińska <i>Przeprowadzka</i>, s. 116</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje – II.1.2 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraz podstawowy, podstawę słowotwórczą, formant i wyraz pochodny tworzy wyrazy pochodne tworzy parafrazę słowotwórczą dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu rozpoznaje wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo
<p>Szkoła pisania. Spójność językowa tekstu, s. 119</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* rozdziela synonimy i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia znaczenia wyrazu <i>dom</i> (dosłowne i w przenośni) formułuje definicje słownikowe podanych wyrazów
<p>Słowotwórstwo. Podstawowe pojęcia i analiza słowotwórcza, s. 123</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2* 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje znaki spójności tekstu: myślnik, średnik, dwukropek, nawias, wielokropek
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> podaje skojarzenia z wyrazem <i>dom</i> redaguje opis przestrzeni domu, uwzględniając jej dosłowne i przenośne znaczenie rozmawia na podany temat analizuje tekst pod kątem spójności językowej wypowiedzi

			<ul style="list-style-type: none"> określa zabiegi językowe tworzące spójność językową tekstu stosuje graficzne znaki spójności tekstu: tytuł i śródtytuły, akapity, myślnik, średnik, dwukropek, nawias, wielokropek przyporządkowuje tytuły i śródtytuły do wypowiedzi uzupełnia tekst, wprowadzając spójność między fragmentami wypowiedzi redaguje spójny tekst na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, opowiadanie – III.2.1* tworzy notatki – III.2.4* opowiada o przeczytanym tekście – III.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy notatkę słowno-graficzną, wykorzystując informacje z tekstu i podane dyspozycje gromadzi informacje wokół tematu cytuje humorystyczne fragmenty tekstu redaguje opis pomieszczenia redaguje humorystyczną notatkę prezentującą postać literacką redaguje opowiadanie redaguje argumenty i kontrargumenty redaguje wstęp do rozprawki
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wystąpienie na podany temat prezentuje wyniki pracy
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń – II.1.2 poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2* 		
W domu dzieciństwa i młodości			
PODRĘCZNIK Umberto Eco <i>Jakże cudownie było bawić się pluszowym misiem</i> , s. 126 Beata Andrzejczuk <i>1 listopada</i> ,	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* rozróżnia gatunki liryki, w tym tren, oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie, oraz określa ich funkcję – I.1.4* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje język wypowiedzi narratora omawia sposób przedstawiania wydarzeń z przeszłości rodziny na podstawie tekstu literackiego i wywiadu internetowego interpretuje odwołania do baśni rozważa problemy osób niepełnosprawnych, odwołując się do przykładów z filmów, książek, doświadczeń i obserwacji interpretuje obrazy poetyckie wg dyspozycji charakteryzuje podmiot liryczny odczytuje metaforę

<p>s. 129</p> <p>Beata Wróblewska <i>Apolejka i osiołek</i>, s. 133</p> <p>Tadeusz Różewicz <i>Kasztań</i>, s. 138</p>		<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową oraz wskazuje ich funkcje – I.1.10* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty – I.1.11 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje postawy bohaterów literackich • porównuje postawy bohaterów literatury faktu z okresu II wojny światowej ze współczesnymi • określa sytuację podmiotu lirycznego • omawia sytuację liryczną • wskazuje adresata wypowiedzi • opisuje obrazy poetyckie • rozpoznaje środki stylistyczne • rozpoznaje cechy trenu w utworze • recytuje wybrany tren Jana Kochanowskiego • rozpoznaje tren jako gatunek liryki
<p>Michel Piquemal <i>Nauki mędrca</i>, s. 140</p> <p>Aleksander Kamiński <i>U Alka i Rudego</i>, s. 145</p> <p>Jan Kochanowski <i>Tren I, Tren V, Tren VII, Tren VIII</i>, s. 147 (lektura obowiązkowa)</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstu publicystycznego – I.2.1 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką, określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton, i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturalnych – I.2.7 • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę felietonu, cytując odpowiednie fragmenty • określa cechy felietonu na podstawie tekstu • korzysta z informacji na temat genealogii z wywiadu • porównuje ujęcie tematu w różnych utworach • dokonuje przekładu intersemiotycznego kolejnych fragmentów wiersza • prezentuje powieść jako przykład literatury faktu • wymienia elementy filmowe wskazujące na nawiązanie do literatury faktu we współczesnej filmowej adaptacji powieści • opisuje sposób ukazania uczuć postaci przedstawionej na obrazie
<p>Kopia obrazu Jana Matejki z 1862, <i>Jan Kochanowski nad zwłokami Urszulki</i></p> <p>Szkoła pisania. Rozprawka, cz. 1, s. 135</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzenie – II.1.2 • zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozróżnia ich typy – II.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wyrazy tworzące rodzinę wyrazów • wskazuje rdzeń i oboczności rdzenia • analizuje budowę wyrazów pochodnych • porządkuje wyrazy należące do danej rodziny • określa klasy wyrazów utworzonych od danych formantów • rozróżnia wyrazy podzielne słowotwórczo od niepodzielnych słowotwórczo • oddziela formant od podstawy słowotwórczej • tworzy wyrazy pochodne za pomocą formantów

Słownictwo. Rodzina wyrazów, s. 131 Słownictwo. Typy forman- tów. Pisownia z przedrostkami, s. 142	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1* 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje złożenia i określa ich funkcję w tekście • poprawnie zapisuje wyrazy z przedrostkami • łączy przedrostki z ich znaczeniem
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1* • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty potwierdzające tezę, odwołując się do utworów literackich i własnych doświadczeń • redaguje felieton • przygotowuje i przeprowadza wywiad • redaguje opis wspomnień z dzieciństwa • formułuje argumenty przy wyrażaniu opinii na dany temat • analizuje temat rozprawki • formułuje tezę • redaguje temat rozprawki • redaguje plan rozprawki • analizuje budowę rozprawki • podaje argumenty i kontrargumenty do rozprawki • dyskutuje na podany temat • formułuje tezy • formułuje uzasadnienie tezy • wykorzystuje przykłady z literatury, filmu oraz własnych obserwacji i doświadczeń w tworzeniu argumentów
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad – III.2.1 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje wstępy do rozprawki na podany temat
	IV. Samokształce- nie	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje swoją opinię na określony pogląd, podając argumenty • zabiera głos w dyskusji – przedstawia swoje stanowisko wraz z argumentacją • wyraża i uzasadnia swoje stanowisko na podany temat wg dyspozycji
SPRAWDZANE	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki liryki, w tym tren, oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 		

WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstu publicystycznego – I.2.1 dostrzega różnicę między literaturą piękną a publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4 rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzenie – II.1.2 zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozróżnia ich typy – II.1.3 tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 		
Powroty do domu			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Homer <i>Odyseja</i> (fragm.), s. 150</p> <p><i>Powrót Odyseusza do Itaki</i>, tkanina, ok. XVII w.; <i>Odyseusz wraca do Penelopy</i>, płaskorzeźba, V w. p.n.e.</p> <p>Leopold Staff <i>Odys</i>, s. 153</p> <p><i>Syn marnotrawny</i> (fragm. Ewangelii wg św. Łukasza), s. 154</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie, powieść oraz wskazuje jego cechy – I.1.3* zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę – I.1.4* zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.8 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy, społeczny – I.1.11 objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.16* 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje adresata wypowiedzi określa ponadczasowy i uniwersalny charakter zachowania postaci rozmawia o sytuacji przedstawionej w utworze w odwołaniu do własnych doświadczeń odczytuje przenośne znaczenie mitu o Odyseuszu omawia cechy postaci, ich motywację i ocenia ich postępowanie odczytuje symbolikę postaw i zachowania postaci w kontekście wiedzy o kulturze interpretuje przypowieść w odniesieniu do własnych doświadczeń i obserwacji zna cechy gatunkowe przypowieści odróżnia opis przeżyć od opowiadania analizuje fragm. powieści pod kątem opisanych doznań i odczuć bohatera, źródła doznań i odczuć, nastroju interpretuje podtytuł opowiadania omawia problemy ukazane w utworze rozmawia o uczuciach bohaterów omawia rolę domu w życiu człowieka rozróżnia zdrobnienia od zgrubień wśród wyrazów nacechowanych ekspresywnie
<p>Anna Onichimowska <i>Aki. Za ścianą</i></p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście fragmenty przedstawione na arrasie i płaskorzeźbie rozumie czytany tekst podaje tytuły tekstów kultury będące przykładami

<p>(fragm.), s. 159</p> <p>Stefan Żeromski <i>Szybyłowe prace</i> (fragm.), s. 166 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Szkoła pisania. Opis przeżyć, s. 156</p> <p>Wyrazy złożone i nazwy wielowyrzowe. Skróty i skrótowce, s. 163</p> <p>Skarbiec języka. Zdrobnienie i zgrubienie. Powtórzenie, s. 169</p>	<p>kultury</p>	<p>do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7</p>	<p>wzajemnej pomocy innym</p> <ul style="list-style-type: none"> • odnajduje we fragmencie powieści opisy zjawisk, obiektów • odnajduje w tekście fragmenty opisujące uczucia bohaterów
	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym – II.1.2 • zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, rozróżnia ich typy – II.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasady tworzenia wyrazów złożonych • analizuje budowę słowotwórczą wyrazów
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście – II.2.1 • zna sposoby bogacenia słownictwa – II.2.3 • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* • rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcję w tekście – II.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje znaczenie związku frazeologicznego <i>syn marnotrawny</i> ze słownika • układa zdania ze zwianiem frazeologicznym <i>syn marnotrawny</i> • rozpoznaje złożenia, zrosty, zestawienia • rozróżnia typy skrótowców: głoskowce, literowce, sylabowce (zgłoskowce), skrótowce mieszane • poprawnie odmienia skrótowce • zapisuje pełne nazwy skrótowców • tworzy zdania ze skrótowcami • rozróżnia wyrazy nacechowane ekspresywnie od wyrazów neutralnych • układa zdania z wyrazami nacechowanymi emocjonalnie • określa funkcję zdrobnień i zgrubień w tekście literackim
	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje reguły pisowni – II.4.1 • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa kropki w skrótach wyrazów • podaje zasadę pisowni skrótów • tworzy zdania ze skrótami wyrazów w mianowniku i przypadku zależnym
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje argumenty wskazujące na cechy gatunkowe przypowieści
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych : opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan wydarzeń • redaguje opis arrasu • redaguje opis przeżyć • redaguje opis zachowania postaci w określonej sytuacji

		<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog – III.2.1* • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* • tworzy plan twórczy tekstu – III.2.3* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis przeżyć we fragmencie pamiętnika • redaguje szczegółowy plan wypowiedzi na podany temat • redaguje dialog, stosując zgrubienia i zdrobnienia w opisie postaci
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętność prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje etapy wędrówki Odyseusza
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako przypowieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę – I.1.4* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* • zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście – II.2.1 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* 		
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Hieronim Bosch <i>Syn marnotrawny</i>, 1500 (reprodukcja), s. 172</p> <p>Ignacy Krasicki <i>Żona modna</i>, s. 175 (lektura obowiązkowa)</p> <p>William Hogarth <i>Przy śniadaniu</i> (reprodukcja), XVIII w., s. 181</p> <p>Barbara Kosmowska <i>Buba</i> (fragm.), s. 185</p> <p>Ewa Nowak <i>Spotkanie</i>, s. 188</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje w tekście literackim: eufemizm – I.1.4 • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje – I.1.6 • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • określa tematykę oraz problematykę utworu – I.1.12* • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst – I.1.14* • wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenie i elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia głównych bohaterów utworu • omawia postawy bohaterów i konsekwencje zmian • rozpoznaje elementy liryki, epiki, dramatu w satyrze • omawia karykaturalne zdeformowanie rzeczywistości przedstawionej w utworze • określa źródło ośmieszenia i krytyki postaw bohaterów • rozpoznaje eufemizm • rozpoznaje prozaizm • wyjaśnia znaczenie eufemizmów • omawia sytuację przedstawioną w utworze • omawia relacje między bohaterami • komentuje zachowanie bohaterów • wyraża własną opinię na temat zachowania bohatera • identyfikuje narratora • określa problematykę utworu • analizuje wypowiedzi i zachowania postaci • rozpoznaje ironię • rozpoznaje w wypowiedzi sprzeczności między dosłownym znaczeniem a intencją wypowiedzi • rozpoznaje stereotyp w zachowaniu postaci • porównuje przedstawiony w dramacie obraz rodziny z własnym wyobrażeniem • omawia sposób budowania stereotypowej sytuacji • podaje przykłady stereotypów i ocenia ich krzywdzący

<p>Sławomir Mrożek <i>Na łonie natury</i>, s. 192</p> <p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś” ma zaszczyt przedstawić dramat meteorologiczny pt. „Szczęście rodzinne czyli Ostrożnie z przekleństwami”</i>, s. 194</p> <p>Karol Dickens <i>Opowieść wigilijna</i>, s. 197 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Katarzyna Ryrych <i>Brooklyn</i>, s. 199</p> <p>Kultura języka. Eufemizm i prozaizm, s. 183</p> <p>Kultura wypowiedzi. Etyka słowa, s. 195</p> <p>Szkoła pisania.</p>		<p>I.1.19*</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakter • charakteryzuje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi i zachowania • nazywa uczucia wywołane tekstem • wymienia bohaterów biorących udział w wydarzeniach • nazywa cechy bohaterów, korzystając z podanego słownictwa • omawia relacje między członkami rodziny • identyfikuje problemy bohaterów, korzystając z podanych źródeł informacji • określa przyczyny problemów • przyporządkowuje rodzajom literackim ich wyznaczniki • podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego rodzaju literackiego • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców
	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi słownictwo określające poszczególne elementy obrazu • odczytuje sytuację przedstawioną na obrazie w odwołaniu do przypowieści • analizuje dzieło sztuki, korzystając z informacji opracowanych na podstawie badań historyka sztuki • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie • interpretuje zachowania i gesty postaci • dostrzega krytykę twórcy • interpretuje tytuł dzieła • cytuje odpowiednie fragmenty tekstu • rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie • rozpoznaje dzieła literackie po ich fragmencie • zna pojęcia: <i>prozaizm, eufemizm, epilog, przypowieść, publicystyka, felieton, wywiad, satyra, ironia, apostrofa, zgrubienie, zdrobnienie, tren, stereotyp, archetyp</i>
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna sposoby bogacenia słownictwa – II.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy eufemizmy
	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady II.3.7* • rozumie, na czym polega grzeczność językowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w czym ujawnia się brak grzeczności językowej • rozpoznaje językowe zachowania grzecznościowe

Rozprawka, cz. 2, s. 174	i kultura języka	i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: <i>etyka słowa</i> • analizuje wypowiedzi postaci pod kątem językowych zachowań grzecznościowych • formułuje zasady etykiety językowej w kontaktach w internecie
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • cytuje wypowiedzi bohatera
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi – III.1.2 • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 • rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje – III.1.8 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje argumenty • formułuje temat rozprawki • formułuje tezę • gromadzi argumenty potwierdzające swoje stanowisko • redaguje plan rozprawki • gromadzi argumenty do dyskusji • dyskutuje o satyrycznym charakterze dzieła • rozumie funkcje eufemizmu w manipulacji językowej • redaguje pracę na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, list – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • tworzy plan twórczy tekstu – III.2.3* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis przeżyć postaci przedstawionej na obrazie w określonej sytuacji • wyraża swoje zdanie na podany temat • stosuje słownictwo typowe dla rozprawki: wpływające na spójność wypowiedzi, porządkujące argumenty, sygnalizujące wyrażenie opinii, wprowadzające cytaty • redaguje rozprawkę • tworzy plan szczegółowy satyry do planu ramowego • redaguje opis obiektu i miejsca • redaguje opowiadanie, list lub kartkę z pamiętnika na podany temat • redaguje opis przeżyć wewnętrznych bohatera

SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście literackim: eufemizm – I.1.4 zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje – I.1.6 rozpoznaje i rozróżnia środki manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcje – III.1.8 rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady II.3.7* rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach – II.3.1 tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – William Wharton <i>Tato</i> (fragm.), s. 204	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* zna i rozpoznaje w tekście literackim: epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie, oraz określa ich funkcje – I.1.4* charakteryzuje podmiot liryczny, narratora oraz bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżność między mową a pismem – II.1.1 rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń – II.1.2 dostrzega różnicowanie słownictwa, w tym słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy) – II.2.1 poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1
Nasz projekt – wywiad, s. 209	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad – I.2.5 tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wywiad – III.2.1 uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4

CZŁOWIEK I PRAWO

Najstarsze prawa

PODRĘCZNIK Człowiek i prawo, s. 210 <i>Kodeks Hammurabiego</i> , s. 211	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozróżnia gatunki liryki, w tym pieśń, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 rozpoznaje czytany utwór jako powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* rozpoznaje czytany utwór jako bajkę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* zna i rozpoznaje w tekście literackim: apostrofę, 	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce i czas akcji omawia sytuację opisaną w utworze charakteryzuje bohaterów, korzystając z podanego słownictwa porównuje rzymski wymiar sprawiedliwości ze współczesnym rozpoznaje cechy powieści historycznej w omawianym tekście objaśnia alegoryczny charakter bajki
--	---	--	--

<p>Bóg Marduk przekazuje zbiór praw Hammurabiemu, fragm. steli, XVIII w. p.n.e.</p> <p><i>Dekalog</i> (fragm. Księgi Wyjścia), s. 215</p> <p>Tablica Dziesięciorga Przykazań (reprodukcja)</p> <p>Robert Harris <i>Niebezpieczna sprawa</i>, s. 218</p> <p><i>Alegoria sprawiedliwości</i>, s. 223</p>		<p>oraz określa ich funkcję – I.1.4*</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście literackim: symbol, i określa ich funkcję – I.1.4 rozpoznaje w tekście literackim: alegorię, i określa jej funkcję – I.1.4 rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie – I.1.6* opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. kulturowy – I.1.11 określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wymowę morału bajki nazywa cechy bohaterów bajki określa czas akcji utworu wyodrębnia bohaterów utworu określa symbolikę okrągłego stołu omawia sytuację przedstawioną w utworze wyjaśnia znaczenie rytuału wymienia akty prawne i wydarzenia historyczne, będące genezą praw człowieka określa wpływ II wojny światowej na powstanie Powszechnej deklaracji praw człowieka określa wartości wpisane w Powszechną deklarację praw człowieka rozpoznaje adresata apostrofy nazywa cechy adresata rozpoznaje nawiązania do motywu biblijnego określa elementy rytmizujące pieśń wyróżnia rymy: żeńskie – męskie, dokładne – niedokładne, gramatyczne – niegramatyczne
<p>Ignacy Krasicki <i>Lew pokorny</i>, s. 224</p> <p>Roger Lancelyn Green <i>Pierwsza Przygoda Okrągłego Stołu</i>, s. 228</p> <p><i>Zwyczajowe prawo między-narodowe</i>, s. 231</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, sztuk plastycznych – I.2.8* dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje tekst literacki i dzieło malarskie porównuje tekst literacki z jego malarską wizją, uwzględniając środki wyrazu charakterystyczne dla tych rodzajów twórczości rozpoznaje biblijne treści w dziele malarskim omawia kompozycję, kształt i symbolikę dzieła rozpoznaje atrybut na ilustracjach interpretuje satyryczne rysunki w kontekście Powszechnej deklaracji praw człowieka przedstawia w formie rysunku, plakatu, komiksu artykuł Powszechnej deklaracji praw człowieka
<p>Powszechna deklaracja praw</p>	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście – II.1.1* 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne formy rzeczownika <i>prawo</i> w utartych zwrotach nazywa części mowy określa formy gramatyczne części mowy odmiennych

<p>człowieka, s. 232</p> <p>Jan Kochanowski <i>Pieśń XIV</i> (Księgi wtóre), s. 235</p> <p>Szkoła pisania. Opis bibliograficzny. Cytat. Cytowanie, s. 213</p> <p>Kultura wypowiedzi. Grzeczność niejęzykowa, s. 234</p> <p>Części mowy a części zdania. Budowa zdania pojedynczego. Powtórzenie wiadomości, s. 225</p>	<p>polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2* • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcję w wypowiedzi – II.1.4* • stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6 • nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) – II.1.8* • rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, rozumie ich funkcję i stosuje w praktyce językowej – II.1.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza wykres zdania pojedynczego: nazywa części zdania, określa części mowy, którymi zostały wyrażone
	<p>II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi; rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.4* • rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.5* • rozróżnia synonimy, rozumie ich funkcję w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przenośne i dosłowne znaczenie związku frazeologicznego • wyjaśnia znaczenie przenośne związku frazeologicznego • podaje przykłady tekstów kultury, kojarzonych z tematem prawa • gromadzi synonimy wokół pojęcia <i>kodeks</i> • stosuje frazeologizmy w wypowiedzi na temat alegorii sprawiedliwości
	<p>II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała) – I.2.4* • stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi – I.2.6* 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje niejęzykowe zachowania grzecznościowe z ilustracji • czyta głośno tekst, oddając różne intencje • ilustruje dobre i złe zachowania m.in. gestem, siłą głosu, tempem mówienia
	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, cudzysłowu – II.4.2* • poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne w opisie bibliograficznym • cytuje • potwierdza swoją wypowiedź cytatami
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami – III.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia na podany temat, odwołując się do własnych obserwacji • redaguje opis zabytku kultury materialnej (steli) • redaguje kilkuzdaniową wypowiedź na podany temat,

		<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> • cytując odpowiednie fragmenty tekstu wnioskuje, wykorzystując elementy wiedzy o historii i kulturze • redaguje wypowiedź o charakterze normatywnym (kodeks) • redaguje opowiadanie na podany temat • redaguje prace na podany temat • tworzy notatkę encyklopedyczną na podany temat
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • tworzy notatki – III.2.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje notatkę na podany temat • formułuje zasady właściwego postępowania • ocenia prawo (Hammurabiego), uwzględniając kontekst historyczny • redaguje rozprawkę na podany temat
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3 • zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz online) – IV.4 • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji – IV.7* • rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii – IV.8 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie informacji ze słownika języka polskiego wyjaśnia znaczenie słowa <i>prawodawca</i> • uzupełnia tekst, korzystając z różnych źródeł informacji • podaje źródła informacji • sporządza opis bibliograficzny • gromadzi i selekcjonuje informacje na podany temat
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czytany utwór jako powieść oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • rozpoznaje w tekście literackim: symbol i określa ich funkcję – I.1.4 • rozpoznaje w tekście literackim: alegorię i określa jej funkcję – I.1.4 • rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała) – I.2.4* • rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie – I.1.6*rozpoznaje w wypowiedziach części mowy (czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówki, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik) i określa ich funkcje w tekście – II.1.1* • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych – II.1.2* • rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcję w wypowiedzi – II.1.4* • stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6 		

		<ul style="list-style-type: none"> nazywa części zdania i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) – II.1.8* rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń: zdanie pojedyncze, rozumie ich funkcję i stosuje w praktyce językowej – II.1.12* poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, cudzysłowu – II.4.2* poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych – IV.4 	
Prawa jednostki			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Wisława Szymborska <i>Możliwości</i>, s. 237</p> <p>Nancy H. Kleinbaum <i>Lekcja na dziedzińcu</i> (fragm. <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i>), s. 239 (lektura uzupełniająca)</p> <p>Kadry z filmu <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i> (1989), reż. Peter Weir</p> <p>Francesco D'Adamo <i>Iqbal</i> (fragm.), s. 242</p> <p>Krzysztof Zanussi <i>Reklama przedawkowana</i> (fragm.), s. 248</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p> <p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako baśń oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* zna i rozpoznaje w tekście literackim: anaforę, oraz określa jej funkcję – I.1.4* zna i rozpoznaje w tekście literackim: uosobienie, oraz określa jego funkcję – I.1.4* omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* charakteryzuje narratora – I.1.9* wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne i elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera – I.1.20* 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje podmiot liryczny rozpoznaje anaforę i określa jej funkcję w wypowiedzi podmiotu lirycznego interpretuje tytuł utworu omawia motywy postępowania bohatera interpretuje wypowiedź w kontekście przedstawionej sytuacji ocenia zachowania postaci nazywa cechy postaci rozpoznaje personifikację nazywa uczucia autora tekstu rozpoznaje cechy baśni w reklamie podaje przykłady reklam, zawierających nawiązania do różnych stylów
		<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy – I.2.1* wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje tworzywo filmu i literatury rozdziela plany filmowe: plan daleki, plan ogólny, plan pełny, plan średni (amerykański), półzbliżenie, zbliżenie, detal przyporządkowuje kadrom plany filmowe rozpoznaje cechy literatury faktu odczytuje cel artykułu, stanowisko autora

<p>Pisownia partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy. Powtórzenie, s. 244</p> <p>Skarbiec języka. Homonimy – Stanisław Barańczak <i>Gruzja</i>, s. 246</p> <p>Skarbiec języka. Środki w reklamie i ich funkcje, s. 250</p>		<p>i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa – I.2.4</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje gatunki dziennikarskie: felieton, i określa ich podstawowe cechy – I.2.5 odróżnia informację o faktach od opinii – I.2.6* rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, filmu, sztuk plastycznych i audiowizualnych – I.2.8* rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa), oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją – I.2.10* 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie argumenty autora tekstu odczytuje intencję autora tekstu rozpoznaje fragmenty o charakterze opinii omawia sposób przedstawienia opinii przez autora felietonu określa cechy felietonu w omawianym tekście nazywa środki wyróżniające reklamę spośród innych komunikatów, korzystając z podanych informacji
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne formy wyrazów odmiennych – II.1.6* 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia zdania właściwymi formami gramatycznymi homonimów
	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje homonimy w utworze podaje znaczenia homonimów
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1 zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rzeczowniki z partykułą <i>nie</i> poprawnie zapisuje partykułę <i>nie</i> z rzeczownikami tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotnika z przeczeniem <i>nie</i> podaje zasadę pisowni partykuły <i>nie</i> z przysłówkami, zaimkami, liczebnikami, wyrazami o znaczeniu czasownikowym wyjaśnia łączną pisownię partykuły <i>nie</i> z podanymi czasownikami poprawnie zapisuje partykułę <i>nie</i> z częściami mowy wyjaśnia pisownię wielką i małą literą w homonimach
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję – III.1.3 przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje deklarację tworzy wiersz dyskutuje: swoje stanowisko popiera argumentami, formułuje wnioski formułuje wniosek na temat postawy bohaterów rozmawia o decyzjach i motywach postępowania bohaterów tworzy teksty z homonimami w różnych znaczeniach

			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stanowisko autora felietonu na temat reklam • dyskutuje na temat tego, czy reklama ogranicza wolność • wyraża swoje zdanie na temat reklamy w formie głosu w dyskusji • przedstawia wybraną reklamę, wyrażając swoje emocje • tworzy reklamę
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: list – III.2.1* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje list / kartkę z pamiętnika / artykuł na podany temat • redaguje list oficjalny do instytucji
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z definicji słownikowej w interpretacji tytułu wiersza
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, publicystyczny lub reklamowy – I.2.1* • rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, filmu, sztuk plastycznych i audiowizualnych – I.2.8* • rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego (np. filmowa), oraz wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją – I.2.10* • rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 • pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni – II.4.1 • zna zasady pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 		
Niepisane prawa			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i>, s. 253 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Caspar David Fridrich <i>Mężczyzna i kobieta obserwujący księżyc</i>, 1830–1835</p> <p>Adam</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach <i>fantasy</i> – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada; wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń – I.1.7* • określa w poznanych tekstach problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę utworu • omawia związek przyrody z nastrojem utworu i decyzjami bohaterów • charakteryzuje narratora ballady • opowiada przebieg zdarzeń w balladzie • wymienia cechy gatunkowe ballady • określa nastrój utworu • omawia poczucie sprawiedliwości wg moralności ludowej • opisuje świat przedstawiony w utworze <i>fantasy</i>: wymienia jego elementy, cytuje fragmenty fikcji fantastycznej

Mickiewicz <i>Lilije</i> , s. 257		<ul style="list-style-type: none"> egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 charakteryzuje narratora – I.1.9* określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* 	
Adam Mickiewicz <i>Dziady. Cz. II</i> (fragm.), s. 265 (lektura obowiązkowa)	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 dokonuje odczytania tekstów kultury poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek) – I.2.12* dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. spektakl teatralny) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje scenerię i atmosferę obrazu uzasadnia związek między balladą Mickiewicza a obrazem Fridricha odczytuje przesłanie ballady tworzy ilustrację oddającą nastrój grozy w balladzie przygotowuje inscenizację dramatu
Andrzej Sapkowski <i>Kwestia ceny</i> (fragm.), s. 275	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 odróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania z mowy niezależnej na zależną określa formy gramatyczne czasowników osobowych od bezokoliczników tworzy formy imiesłowów przymiotnikowych (czynny, bierny) i przysłówkowych (współczesny i uprzedni) rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe określa formy gramatyczne imiesłowów przymiotnikowych (przypadek, liczbę, rodzaj) przekształca zdania w wypowiedzenia z imiesłowem przysłówkowym
Osobowe i bezosobowe formy czasownika. Imiesłowy, s. 282			
Szkoła pisania. Opowiadanie. Mowa zależna i niezależna, s. 263	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach – II.2.5* 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia frazeologizmy imiesłowami
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega błąd językowy – II.3.3 	<ul style="list-style-type: none"> poprawia zdania z błędnie użytymi imiesłowami
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 	<ul style="list-style-type: none"> cytuje fragmenty ballady cytuje fragmenty tekstu określające funkcję przyrody w balladzie pisze poprawnie partykułę <i>nie</i> z imiesłowami przymiotnikowymi i imiesłowami przysłówkowymi
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1* 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoją opinię na podany temat odwołuje się do sytuacji życiowych, uzasadniając swoje zdanie

		<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę – III.1.1 • tworzy wypowiedź stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) – III.1.3 • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie – III.1.7 	<ul style="list-style-type: none"> • rozmawia o konsekwencjach niedotrzymania danego słowa • dyskutuje na podany temat • określa cel przemówienia i adresata • przytacza fragmenty wskazujące na logikę wywodu • przytacza najważniejsze argumenty • wskazuje środki retoryczne i określa ich funkcję
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie, opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 • tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* • tworzy notatki – III.2.4* • tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji – III.2.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis obrazu • redaguje plan wydarzeń przedstawionych w balladzie • uzupełnia notatkę na temat ballad Adama Mickiewicza • redaguje opowiadanie wg dyspozycji • uzupełnia tekst opisem przeżyć wewnętrznych bohatera, stosując mowę zależną • redaguje zakończenie historii przedstawionej w utworze, korzystając z podanego słownictwa • uzupełnia tabelę informacjami z tekstu dramatu • tworzy notatkę, korzystając z podanego słownictwa • przygotowuje przemówienie w roli bohatera
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje przesłanie utworu, korzystając z informacji zawartych w słowniku języka polskiego
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: przemówienie – III.2.1 • rozróżnia mowę zależną i niezależną; przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantastyki – I.1.2* • rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada; wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 • rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 		

Konteksty, nawiązania, deformacje

<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Kazimierz Wierzyński <i>Przykazania</i>, s. 286</p> <p>Władysław Kopaliński <i>Okrągły stół</i>, s. 287</p> <p>Terry Pratchett <i>Spór o podatki</i>, s. 288</p> <p>Piotr Bednarczyk, Maciej Kur <i>Lil i Put. Plusk</i> (fragm.), s. 292</p> <p>Aleksander Fredro <i>Zemsta</i> (fragm.), s. 300 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Szkoła pisania. Opis sytuacji – Sydney R. Nolan <i>Proces</i>, 1947, s. 290</p> <p>Wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog – I.1.3 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 • zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcję – I.1.6 • opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze – I.1.10* • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich odwołania do wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. historyczny – I.1.11 • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst – I.1.14* • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera – I.1.20* 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wartości, o których jest mowa w tekście • omawia rzeczywistość ukazaną w utworze, uwzględniając kontekst historyczny • określa funkcję parafrazy • określa stosunek osoby mówiącej do rzeczywistości przedstawionej w utworze • wskazuje związek między wydarzeniami historycznymi a legendą • omawia ironiczny charakter tekstu • identyfikuje uczestników sporu • określa istotę konfliktu • określa narratora – obserwatora opisu sytuacji • rozpoznaje elementy statyczne i dynamiczne w opisie sytuacji • określa wydarzenia główne i towarzyszące • wymienia elementy stanowiące scenerię (tło) sytuacji • nazywa swoje wrażenia po przeczytaniu komiksu • określa nastrój utworu • charakteryzuje bohaterów głównych, drugoplanowych i epizodycznych wg dyspozycji • wymienia zdarzenia budujące akcję utworu • wyjaśnia źródło komizmu sytuacyjnego • omawia związek tytułu z warstwą rysunkową komiksu • określa temat rozmowy bohaterów, ich stanowiska i motywacje • omawia postawy bohaterów • omawia budowę dramatu • przyporządkowuje gatunkom synkretycznym ich wyznaczniki • podaje przykłady utworów reprezentatywnych dla danego gatunków synkretycznych (ballada, satyra) • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców i tytuły aktów normatywnych
<p>Wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania,</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat tekstu • podaje przykłady innych tekstów o tej samej tematyce • analizuje zabiegi typowe dla sztuki komiksu • tworzy pracę na temat ograniczenia praw ludzi do

s. 302	kultury	<ul style="list-style-type: none"> • charakterystyczne dla niego cechy – I.2.7* • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) – I.2.12* • wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne oraz elementy wiedzy o kulturze – I.1.18* 	<ul style="list-style-type: none"> • decydowania o sobie i swoim życiu we współczesnym świecie w dowolnej formie graficznej • rozpoznaje dzieła sztuki po ich fragmencie, podaje autorów i tytuły dzieł • zna pojęcia: <i>komizm, ballada, literatura faktu, powieść historyczna, homonim, alegoria, cytat, atrybut, rym, ironia, anafora, dramat, prozaizm, neologizm</i>
	II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach części mowy i określa ich funkcję – II.1.1* • rozpoznaje imiesłowowy – II.1.4 • poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje opis sytuacji pod kątem języka: części mowy, formy gramatycznej wyrazów • układa wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania ze zdań pojedynczych • przekształca zdania w wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania • wykonuje wykresy wypowiedzeń z wypowiedzeniami z imiesłowowym równoważnikiem zdania • przekształca zdania złożone w wypowiedzenia z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	II. Kształcenie językowe. Komunikacja językowa i kultura języka	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, na czym polega błąd językowy – II.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawia błędy w wypowiedzeniach z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka – II.4.2* 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje zasady interpunkcji z wypowiedzeniami z imiesłowowym równoważnikiem zdania
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* • rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji – III.1.2* • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) – III.1.3 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przebieg dyskusji między bohaterami: rozpoznaje argumenty i kontrargumenty; określa postawę bohaterów, omawia rezultat dyskusji • redaguje kilkuzdaniową wypowiedź o ironicznym charakterze • uczestniczy w dyskusji w formie obrad okrągłego stołu • przytacza argumenty bohaterów • zapisuje refleksje inspirowane aforyzmem

		<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia przykład od argumentu – III.1.5 • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 	
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* • tworzy spójne teksty w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca utwór, zmieniając jego wymowę • redaguje opis sytuacji przedstawionej na obrazie wg dyspozycji • redaguje opis sytuacji na podany temat • redaguje rozprawkę na podany temat
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3* • rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji – IV.7* 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi informacje na temat obrad okrągłego stołu w Polsce w 1989 roku
SPRAWDZANE WYMAGANIA		<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5 • poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* 	
SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – Stanisław Lem <i>Czy Pan istnieje, Mr. Johns?</i> (fragm.), s. 305		<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • opowiada o wydarzeniach fabuły – I.1.7* • charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych – I.2.7 • rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie – II.1.4 • rozróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 • rozumie znaczenie homonimów – II.2.4 • rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny – II.2.7 • identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny – II.3.1* • rozumie, na czym polega etykieta językowa, i stosuje jej zasady – II.3.7* • zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – II.4.4 • tworzy spójne teksty w następujących formach gatunkowych: rozprawka – III.2.1 • wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 	
Nasz projekt – gazetka szkolna, s. 309		<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, felieton – I.2.5 • uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych) – IV.4 	
PRZESZŁOŚĆ DLA PRZYSZŁOŚCI			

Patriotyzm i heroizm

<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Przeszłość dla przyszłości, s. 310</p> <p>Jan Paweł II <i>Pamięć i tożsamość</i> (fragm.), s. 311</p> <p>Cyprian Kamil Norwid <i>Moja piosnka (II)</i>, s. 313</p> <p>Jacek Malczewski <i>Polonia, personifikacja Polski Odrodzonej</i>, 1918</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Stepy akermzańskie</i>, s. 315 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Adam Mickiewicz <i>Reduta Ordoña</i>, s. 318 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Adam</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji – I.1.1* • rozróżnia gatunki liryki, w tym: sonet, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 • zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, zgrubienie, oraz określa ich funkcję – I.1.4* • opowiada o wydarzeniach fabuły i ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność – I.1.7* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora, bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 • charakteryzuje podmiot liryczny i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki – I.1.11 • określa tematykę i problematykę utworu – I.1.12* • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12 • objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.19* 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problem przedstawiony we fragmencie tekstu • rozważa rolę dziedzictwa duchowego w życiu narodu • nazywa wartości moralne • charakteryzuje bohatera lirycznego • identyfikuje podmiot liryczny • odczytuje znaczenie neologizmów w kontekście biograficznym i historycznym • określa funkcję refrenu, rozstrzelonego dźwięku, znaków interpunkcyjnych, zdrobnienia • charakteryzuje podmiot liryczny • analizuje obrazy poetyckie wg dyspozycji • odczytuje kontekst biograficzny w utworze • wymienia cechy sonetu • interpretuje głosowo sonet • opisuje świat przedstawiony w utworze wg dyspozycji • porządkuje punkty planu • charakteryzuje narratora • rozpoznaje refleksje narratora • odwołuje się do wiedzy historycznej w interpretacji refleksji narratora • ocenia postawę bohatera lirycznego • omawia kontekst historyczny • porządkuje przebieg zdarzeń • opowiada treść utworu • charakteryzuje bohatera lirycznego • charakteryzuje bohatera zbiorowego • omawia rolę kobiety w kulturze i społeczeństwie XIX w.
	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieła sztuki (obraz) – I.2.3 • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* • interpretuje dzieła sztuki (fotografia) – I.2.3 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje personifikację pojęcia przedstawioną na obrazie • odczytuje temat dzieła • omawia związek tematu z postulatami artysty • opisuje nastroje fotografii • odczytuje problem przedstawiony w utworze

Mickiewicz <i>Śmierć Pułownika,</i> s. 323 (lektura obowiązkowa) Przecinek w wypowiedze- niu. Powtórze- nie, s. 316	II. Kształcenie językowe. Zróżnicowanie języka	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne – II.2.4* rozdzieli synonimy, rozumie ich funkcję w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach – II.2.8* 	<ul style="list-style-type: none"> układa zdania z wyrazem wieloznacznym w różnych znaczeniach notuje sformułowania synonimiczne do wyrazu <i>ojczyzna</i>
	II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady interpunkcyjne wypowiedzi pojedynczych i złożonych uzupełnia zdania, stosując zasady interpunkcji podaje zasady wypowiedzi z imiesłowami i imiesłowowym równoważnikiem zdania
	III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w rozmowie na zadany temat – III.1.1* tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź – III.1.3* wykorzystuje znajomość zasad tworzenia argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – III.1.4 	<ul style="list-style-type: none"> zasadnia swoje zdanie, korzystając z podanego słownictwa rozmawia na podany temat wg dyspozycji dyskutuje o polskich wartościach (materialnych i duchowych) ważnych dla przyszłości tworzy kilkuzdaniową wypowiedź, stosując wypowiedzenia złożone redaguje kilkuzdaniową wypowiedź oceniającą postawę bohatera
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych – III.2.1* tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis – III.2.1* wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym parafrazuje – III.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> notuje skojarzenia z pojęciem <i>Polska</i> tworzy parafrazę wiersza redaguje opis przeżyć wewnętrznych redaguje opis sytuacji, wprowadzając wyrazy oznaczające stosunki przestrzenne, czasowe, nazywające barwy i cechy
	IV. Samokształce- nie	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje – IV.3* korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego – IV.5* rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy – IV.6 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi informacje biograficzne odczytuje wieloznaczne znaczenia wyrazu przygotowuje prezentację
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> rozdzieli gatunki liryki, w tym: sonet, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich – I.1.2 poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: przecinka – II.4.2 		
Figury domu			
PODRĘCZNIK	I. Kształcenie literackie	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* rozpoznaje czytany utwór jako nowelę oraz 	<ul style="list-style-type: none"> ustala kolejność elementów kompozycyjnych utworu: apostrofy, wtrącenia, rozbudowanego porównania,

<p>Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (fragm.), s. 326</p> <p>Jan Kochanowski <i>Na zdrowie</i></p> <p>Henryk Sienkiewicz <i>Latarnik</i>, s. 331 (lektura obowiązkowa)</p> <p>Ryszard Kapuściński <i>Dom Tuaregów</i>, s. 343</p> <p>Edward Stachura <i>Ite missa Est</i> (pieśń na wyjście), s. 346</p>	<p>i kulturowe. Czytanie tekstów kultury</p>	<p>wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3*</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście literackim: inwokację, i określa ich funkcję – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego – I.1.5* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 • wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze – I.1.10 • wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy – I.1.11* • wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki – I.1.11 • recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12 • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach – I.1.19* 	<p>opisu</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny, cytując odpowiednie fragmenty tekstu • recytuje utwór, uwzględniając w głosowej interpretacji przerzutnię i średniówkę • rozpoznaje aluzję literacką w utworze i określa jej funkcję • charakteryzuje bohatera utworu • analizuje środki stylistyczne w opisie przeżyć wewnętrznych • odczytuje kontekst historyczny i historycznoliteracki w utworze • określa cechy noweli • rozpoznaje punkt kulminacyjny noweli • charakteryzuje bohatera zbiorowego • charakteryzuje podmiot liryczny • określa sytuację liryczną wg dyspozycji
<p>Lex DREWIŃSKI <i>Rasizm</i>, XX w.</p> <p>Marian Nowiński <i>Współlistnienie</i>, XX w.</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio – I.2.2* • określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3 • odnosi treści kultury do własnego doświadczenia – I.2.11* • dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek) – I.2.12* 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w wypowiedziach bohaterów aluzję i/lub sugestię • odczytuje przesłanie utworu • omawia aktualność utworu • wykonuje plakat do fragmentu wiersza
<p>Kultura języka. Mówienie nie</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) – III.1.3 • wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych – 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy kilkuzdaniową wypowiedź o charakterze argumentacyjnym • rozpoznaje sugestię i aluzję w wypowiedzi • dyskutuje o roli utworu w życiu narodu • uzasadnia swoje zdanie

wprost. Sugestia i aluzja, s. 328		<p>III.1.4</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego – III.1.6 • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6* 	
	III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka – III.2.1* • tworzy spójne wypowiedzi pisemne w następujących formach gatunkowych: dialog – III.2.1 • tworzy notatki – III.1.4* 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje dialog z zastosowaniem sugestii lub aluzji • redaguje charakterystykę postaci • tworzy notatkę na podany temat
	IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w projektach edukacyjnych – IV.4 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje, przeprowadza, analizuje i prezentuje wyniki ankiety
SPRAWDZANE WYMAGANIA	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję – III.1.6* • tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka – III.2.1* • rozpoznaje czytany utwór jako nowelę oraz wskazuje jego cechy gatunkowe – I.1.3* • rozpoznaje w tekście literackim: inwokację, i określa jej funkcję – I.1.4 • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym punktu kulminacyjnego – I.1.5* 		
Konteksty, nawiązania, deformacje			
<p>PODRĘCZNIK</p> <p>Marcin Świetlicki <i>Nowe pogo</i>, s. 348</p> <p>Andrzej Pilipiuk <i>Samolot do dalekiego</i> (fragm.), s. 349 (lektura uzupełniająca)</p> <p>Sławomir Mrożek <i>Lew</i>, s. 354</p> <p>Jan Sztaudynger</p>	I. Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • omawia elementy świata przedstawionego – I.1.1* • rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka, dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju – I.1.1 • rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach, ze szczególnym uwzględnieniem jej w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach <i>fantasy</i> – I.1.2* • zna i rozpoznaje w tekście literackim: przerośnięcie, powtórzenie oraz określa ich funkcje – I.1.4* • omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu – I.1.5* • określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji – I.1.7 • charakteryzuje narratorkę i bohaterów w czytanych utworach – I.1.9* 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera zbiorowego prozy poetyckiej • interpretuje metafory • interpretuje tytuł utworu • recytuje utwór • charakteryzuje narratorkę – bohatera • rozpoznaje elementy fikcji prawdopodobnej i fikcji fantastycznej • przypisuje czytany utwór do odpowiedniego typu literatury • określa czas i miejsce zdarzeń • charakteryzuje zachowanie bohaterów w określonej sytuacji • przypisuje rodzajom literackim ich gatunki: hymn, pieśń, tren, sonet, opowiadanie, powieść, nowela, przypowieść, komedia • na osi czasu umieszcza nazwiska twórców • podaje tytuł, autora, czas powstania utworu, tematykę lub znaczący cytat

<p><i>Chorągiewka</i>, s. 356</p> <p>Tomasz Różycki <i>Dwanaście stacji. Poemat. Stacja pierwsza: spotkanie</i> (fragm.), s. 356</p>		<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji – I.1.9 recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem – I.1.12* objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15* 	
<p>Szkoła pisania. Streszczenie, s. 359</p>	<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe. Odbiór tekstów kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> określa temat i główną myśl tekstu – I.2.3* porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie – I.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wymowę dwu utworów określa tematykę wiersza określa problemy egzystencjalne zna pojęcia: <i>aluzja literacka, inwokacja, średniówka, sugestia, przerzutnia, proza poetycka, język ezopowy, sonet, refren, ballada, opowiadanie, powieść, nowela, punkt kulminacyjny</i>
	<p>II. Kształcenie językowe. Gramatyka języka polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie – II.1.6 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca fragmenty tekstu, eliminując partie dialogowe
	<p>II. Kształcenie językowe. Ortografia i interpunkcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2 	<ul style="list-style-type: none"> cytuje odpowiednie fragmenty tekstu porównuje utwory: osoba mówiąca, cechy utworów, funkcje środków stylistycznych
	<p>III. Tworzenie wypowiedzi. Mówienie i pisanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera – III.2.7* tworzy notatki – III.2.4* uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens – III.1.1* tworzy plan odtwórczy tekstu – III.2.3* wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje – III.2.2 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy dalszy ciąg opowiadania tworzy notatkę porównawczą utworów opisuje swoją miejscowość, jej zalety i wady uczestniczy w debacie na temat swojej miejscowości wyodrębnia wydarzenia fragm. tekstu przekształca w krótkie zdanie streszcza tekst
<p>SPRAWDZANE WYMAGANIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym streszcza – III.2.2 		
<p>SPRAWDZIAN Sprawdź siebie – Konstany Ilde-</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: ballada, i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów – I.1.2 zna i rozpoznaje w tekście literackim: zdrobnienie, i określa ich funkcje – I.1.4* 		

<p>fons Gałczyński <i>Ballada o trzęsących się portkach</i> (fragm.), s. 362</p>	<ul style="list-style-type: none">• zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje – I.1.5• charakteryzuje bohaterów w czytanych utworach – I.1.9*• wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi – I.1.9• objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach – I.1.15*• poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknienia, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu – II.4.2*• poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne – II.4.2
--	--